

Важкими краплями проливався на землю дощ, вимивав розкішний сад пана Давидова й дріботів по дашку веранди... Настася нерухомим поглядом роздивлялася вміту тим дощем зелень саду, але перед очима застигалася своєю муторністю згадка про вчорашній день...

Жахливий, страшний день.

Крики тітки — молоді пані Надії Давидової — ще й до цього часу продовжували лунати в свідомості, й, мов намальоване, усе вириналося в пам'яті вродливе лице, засудомлене майже тваринним жахом...

За спиною, з боку засклених дверей до великого панського будинку, почулося скрипіння, й Настася, здригнувшись, відразу ж напружилася, а потім почала повільно обертатися, уже знаючи й відаючи, уже відчуваючи, хто то увійшов до скляного нутроща веранди й хто ступається м'яко та майже нечутно, незважаючи на свої досить великі розміри.

Дядько Григорій.

Пан Григорій Янович Давидов — господар цього будинку, господар маєтку «Притулок семи вітрів» і чоловік нещасної тітки Надії.

Обернувшись, Настася спробувала не перемінитися лицем, коли погляд її небесно-блакитних очей зустрівся з поглядом дядька — важким, незмигним і пронизливим, котрого вона страшилася ще змалечку, коли вперше побачила цього величного пана ще за життя батьків. З хвилину, а можливо, й того більше, він нічого не промовляв низьким своїм, звучним голосом, й з виразу його завжди похмурого лица Настася не могла ніяк утямити, з якою ж саме звісткою він увійшов до веранди, й коли мовчання те його зробилося для неї майже нестерпним, він заговорив. Вона ж так чекала звістки звідти — згори, з панської, великої тітчиної відпочивальні, у котрій уже хто знає скільки часу чаклував над вгасаючим життям тітки панський лікар Муравенко, й чутливе, любляче серце Настасі відчуло горе ще до тої миті, як чіткі, тонкі й жорстокі уста дядька нарешті таки розтулилися й він промовив спокійно та майже байдуже страшні для самої Настасі слова.

— Вона померла.

Скрикнула пронизливо, як вранене в саме серце живе створіння, хитнулася назад, неначе намагаючись затулитися, відсторонитися від страшної звістки, зневірливо захитала темноволосою голівкою, знову скрикнула й ураз, мов то відкрито було невидиму греблю, заплакала, заридала розпачливо й жалібно вголос, не втрималася на заслаблених ногах, похитнулася й важко впалася на коліна. Благально, мов прохаючи у дядька, аби забрав назад свої слова, простягнула до нього свою білу, тонку панську ручку, витисла тихо:

— Ні... ні!

Давидов покривив вгодоване, лискуче лице.

— Померла, можеш не сумніватися.

Настася здригнулася, захлинулася власними ж слізьми, закашлялася, обхопивши себе руками за горло, котре мов судоминою враз обхопило... А в свідомості билася оскаженим, пійманим птахом зневіра в смерть тітки Надії, такої ще молодої, такої вродливої й чарівної тітоньки, котра як ніхто вмiлася сріблясто й дзвінко сміятися, була одна здатна гоновити сум й котра була їй справжньою матір'ю після смерті батьків... А тепер і вона померла, тепер і вона пішла від неї, кинула сиротою в цьому світі, померла у свої тридцять п'ять років... Померла безглуздо й так швидко, від учорашнього вечора не прийшовши до тям.

Звела на дядька погляд вологих, налитих слізьми очей.

— Ви вбили її!

Давидов потемнів лицем.

— Замовкни!

Але Настася, геть не відчуваючи страху, лише похитала головою.

— Ви є вбивцею моєї нещасної тітоньки... Ви ненавиділи її, ви все життя їй поруйнували...

Стрімкий надзвичайно для своєї досить огрядної по-статі, пан Давидов в одну коротку мить кинувся до застиглої на колінах Настасі, його випещені, але сильні руки хвацько ухопили її за густе темне волосся, заплетене в косу, й сіпонули так, що в налитих слізьми очах Настасі потемніло від болю.

— Ти цієї ж самої миті забудеш про те, що бачила вчора, — просичав погрозово, схилившись над застиглою на колінах небогою, й вона навіть крізь туман сліз, що встилав очі, побачила в його сірих очах вогонь невимовленої

погрози. — Ти забудеш все, що бачили вчора твої надто допитливі очі, бо інакше послідуєш за своєю тіткою-повією.

Настася здригнулася від образи на адресу її любої, уже покійної тітоньки, а ця погроза власному життю... Усе ясніше вона роздивлялася її в злісних очах дядька... Маючи двадцять два роки віку, вона ще не була готовою помирати, хоча й смерті надто не боялася, та все ж... Звичка скорятися цьому звіру, котра випрацювалася за десять років, змусила скоритися й цього разу, й вона покірливо схилила темноволосу голівку й не підняла її навіть тоді, коли почула над собою вдоволене всміхання дядька Григорія.

— Добре, що ти така покірна. Не те, що була покійниця.

Докір на адресу вже покійної тітки боляче вжалив Настасю, але вона змусила себе стриматися, змусила себе до мовчання, затиснула рота й опустила очі. Стримувала себе, аби не кинутися на сильнішого від неї дядька, аби не вцепитися нігтями в його лискуче, вгодоване лице. Застигла так, уп'явшись пальцями в спідницю домашньої зеленої сукні, сповненим ненависті поглядом вивчала строкату долівку веранди, допоки він не пішов і не полишив її в самотності власного горя. Й тільки коли вийшов він, коли м'яко закрипіли за ним, зачиняючись, двері до веранди, вона повернулася до свого горя, повернулася до плачів своїх скорботних і впалася на долівку, заридала нестерпно гірко, намагаючись слізьми полегшити власний біль, що в шмаття дер серце, що заповняв собою свідомість...

— Панночко, що ж ви... захворієте ж... — голос старої Катерини, служниці, котра викохала її з десяти років, торкнувся свідомості Настасі, змусив винирнутися з від-

чаю, з того болота горя, що наповнювалося її невгаваючими слізьми...

Теплі, шорсткі й напрацьовані, знайомі з дитинства руки торкнулися її молодого тіла, що здригалося в риданнях, й вона, мов у дитинстві, — довірливо й просто пішла у ті обійми, вхопилася в худе, жилаве тіло Катерини, в її теплі, теж жилаві руки, поглянула хворими, почервонілими від сліз очима, зашепотіла гаряче й жалібно:

— Нянечко, нянечко люба... Тітонька, тітонька померли...

Катерина важко зітхнула над нею.

— Знаю, дитино, знаю... Горе, горе знову прийшло до маєтку.

Настася зайшлася плачами, хотіла повалитися всім тілом у горі своїм на прохолодну долівку, та турботливі, наполегливі й ще досить сильні руки нянечки старої не дозволили. Ніжно примусили звестися на ноги, і Настася покірливо сіла в одне з плетених крісел, що стоялися на веранді, й застигла так, незмигну вп'явшись поглядом у прудкі, сріблясто-сірі краплі дощу, котрий продовжував литися на розкішний сад пана Давидова, на білосніжний дім панський, котрий полишився сьогодні без яскравої своєї, вродливої господині.

Господині, убитої власним чоловіком.

Холод пройшовся задерев'янілим тілом Настасі, коли згадала вона вчорашній день і страшну сварку, котра трапилася між дядьком та тіткою Надією, сварку, що призвела до вбивства останньої... й сама Настася була свідком того злочину, та мала все ж мовчати, аби полишитися живій, й гарно те знала, що жоден з кріпаків дядька, навіть коли й бачив що, зроду не постане супроти господаря